



Ernst Stolz: gedreven en onbevreesd

H.E. Menke

Ernst Stolz (Soerabaja, 1939), voormalig hoogleraar dermatologie in Rotterdam, is op 7 maart 2019 overleden in Capelle aan den IJssel. In zijn overlijdensbericht noemt hij zijn leven "onstuimig, verbazingwekkend en verbijsterend". Het over jezelf postuum iets zeggen, is uitzonderlijk, maar het past bij deze man die origineel dacht en tegendraads handelde.



Stolz werd in Rotterdam opgeleid tot dermatoloog (1968-1972). Zijn benoeming tot lector (1976) en hoogleraar (1980) in de dermatologie met als aandachtsgebied venereologie, kwam niet uit de lucht vallen. Tijdens zijn promotieonderzoek (over gonorrroe) toonde hij niet alleen aan een gedreven researcher te zijn, maar ook een man met een scherp opmerkingsvermogen die bovendien out of the box kon denken. Hij was een sterke debater, onbevreesd. Hij hield van het goede leven, was avontuurlijk en charmant, maar kon soms ondiplomatiek uit de hoek komen waardoor niet iedereen zijn vriend was. Hij was in ieder geval een leider.

Met zijn inaugurele rede *Rotterdam barst van het leven* (1977) nam zijn hoogleraarscarrière een vliegende start. Hij zette uiteen dat het voorkomen van soa en andere infectieziekten in Rotterdam samenhang met het karakter van deze bruisende stad als mainport en als thuishaven van nieuwkomers uit alle windstreken. Internationale samenwerking was zijn devies. Eveneens in 1977 organiseerde hij in Rotterdam het eerste congres van de International Society for Sexually Transmitted

Diseases Research (ISSTD), de prestigieuze organisatie waarvan hij medeoprichter was. De wereldtop van de venereologie was aanwezig. Over twee jaar, in 2021 congresseert deze organisatie opnieuw in Nederland en wel in Amsterdam, met Henry de Vries als gastheer.

De onderzoek- en publicatiemachine van de Rotterdamse venereologie draaide van 1974 tot 1996 op volle toeren. In die periode liepen 282 publicaties inclusief 14 proefschriften op soa-gebied van de wetenschappelijke 'band'. De Rotterdamse venereologieresearch betrof onder andere moderne laboratoriumdiagnostiek, bijvoorbeeld over de *polymerase chain reaction* (PCR) ter detectie van het humaan papillomavirus (HPV) en *Chlamydia* en fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, zoals naar de structuur van de buitenmembraan van *Treponema pallidum*. De hegemonie van Rotterdam op het gebied van kwalitatief hoogwaardig onderzoek dat internationaal meetelde, was onbetwist.

Behalve onderzoeker was Stolz ook opleider. Zijn assistenten kregen veel vrijheid van handelen: "Regel het verder maar zelf", was een veel gebezigde uitspraak van hem. Zijn assistenten bewonderden hem vanwege zijn intelligentie en eruditie alsmede omwille van zijn vaardigheid om buiten de bestaande kaders te denken.

De voorheen zo soepel lopende afdeling begon in het begin van de jaren negentig van de vorige eeuw te haperen. Stolz kampte met problemen in de privésfeer en met zijn gezondheid. Hij ging op advies van het bestuur van het Erasmus MC (toen nog Dijkzigt Ziekenhuis geheten) met ziekteverlof. Toen hij na een aantal maanden terugkeerde, kreeg hij te horen dat hij wel onderwijs mocht geven en onderzoek mocht doen, maar dat het management in handen bleef van een inmiddels aangestelde manager. Voor Stolz was dit onacceptabel, hij hield de eer aan zichzelf en schreef zijn ontslagbrief. Zijn vertrek, het dieptepunt van de Rotterdamse tragedie, deed de dermatologiewereld op haar grondvesten schudden. De schokken voelde men ook buiten Nederland. Het is niet uitgesloten dat behalve genoemde persoonlijke zaken ook andere factoren een rol speelden bij de neergang. Grondig historisch onderzoek zou hierop een antwoord kunnen geven.

Momenteel draait de geherstructureerde Rotterdamse Dermatologie op volle toeren, en krijgt hiervoor opnieuw nationaal en internationaal respect. De venereologie is door een andere

Dermatoloog (niet praktiserend) en lid van de Werkgroep Geschiedenis van de dermatologie

kijk op zaken vrijwel volledig verdwenen uit de academische dermatologische setting van Rotterdam. Maar we mogen niet vergeten dat Stolz mede de kiem legde van deze afdeling. Zo zijn twee van zijn leerlingen benoemd tot hoogleraar in de nieuwe setting: Arnold Oranje, inmiddels overleden, en Errol Prens.

Na zijn vertrek uit het Erasmus MC heeft Stolz een ZBC in Rotterdam opgericht. Ondanks beperkingen door een eenzijdige verlamming oefende hij tot op hoge leeftijd zijn vak uit.

Een bijzondere collega is heengegaan. Een man voor wie iedere dag een avontuur was, een man ook over wiens leven en werk het laatste woord nog niet is gezegd.

CORRESPONDENTIEADRES

Henk Menke

E-mail: henkmenke@gmail.com